

vonat, amin utazott, az első becsapódás után, de a második előtt futott be velük azon épület alá, amely a támadás áldozata volt. Kiszállása után, amint a magasabb szintre felment, egy káosz közepében találta magát. Csatlakozott az épületből kimenekülők sorához, majd kint fojtó füsttömegben és hulló pernyéken kellett magát átvergődnie, hogy biztonságba jusson. De ahogy mondják, ha a vége jó, minden jó. Gergely rendben volt, csak a munkahelye vált használhatatlanná. Pillanatnyilag otthon írja cikkeit és küldi az Interneten a kiadóhoz. De most már véget vetek az írásnak, hiszen így is már átnyúlt a következő napra.

Még egyszer köszönöm kedves küldeményét. Minden jót kívánok a közeledő karácsonyi ünnepekre és az új esztendőre Önnek és családjának.
Szívélyesen üdvözli

New York, 2001. december 15.

dr. Bartalos Mihály

* *Nemesek faluja : Szap: Helytörténet : Valamint a Bartos család és a református egyház története / Végh Ferenc. – Szap. : Ref. Egyházközség, 2001. – 246 p. : ill.*

Késői búcsú egy borsodi-tornai természetbaráttól

H[ídvégardói] SZABÓ BÉLA

* Kassa, 1919. április 23.

† Szikszó, 1999. február 9.

Borsod megyében már az ötvenes évek elejétől erőteljes fejlődésnek indult a természetvédelem és az ezzel kapcsolatos tudományos munka. A természetvédelmi tevékenység lelkes és hozzáértő vezetője H. Szabó Béla, Észak-Magyarország körzeti természetvédelmi felügyelője.

Jávorka Sándor egykori tanítványa és barátja évtizedeken át tudatosan törekedett Észak-Magyarország és Miskolc természeti értékeinek számbavételére. Társadalmi munkások (tanárok, diákok, lelkesek stb.) százait vont be a Hazafias Népfront, a TIT segítségével ebbe a munkába. Ő maga is kitaróan járta a vidéket. Kirándulásainak, kutatóútjainak tapasztalatait sűrűn teleírt regiszteres füzetek őrzik. Jött, ment, látott, gyűjtött és keményen síkraszállt Miskolc és a megye természeti, majd műemlékvédelmi értékeiért.

Számos megyei hírlapban (Kohó, Diósgyőri Munkás, Észak-Magyarország, majd a Déli Hírlap), szaklapokban (Széphalom, Borsodi Szemle, Napjaink, Élővilág, Természettudományi Közlöny, Kertészet és Szőlészet, Borsodi Földrajzi Évkönyv) írta meg figyelemfelkeltő leírásait,

felhívásait, tiltakozásait. Ismeretterjesztő munkája mellett évenként országos természetvédelmi vándorgyűléseket szervezett.

Munkásságából külön kiemelendő, sorsszerű, figyelemre méltó a híres-neves miskolci, megyei természettudós elődök munkásságának felkutatása, emlékezetük fenntartása (emlékülések, publikációk) és az élő idős tudóstársakkal való törődés. Példa e munkájára Budai József pomológus értékes, elfeledett munkásságának kitartó feltárása. A tudósok sora sem mindennapi: Benkő Sámuel, Nagyváthy János, Tótfalusi Miklós, Herman Ottó, Vásárhelyi István, Fóris Ferenc, Marjalaki Kiss Lajos.

Úttörőjellegű, példaértékű, a maga korában egyedülálló szeretett szülőföldjéről, a Bódva-völgyéről írt képeskönyve, amelyet maga is fényképezett 1956-ban (114 oldal). Mindig tervezte új kiadását, még 1990-ben is.

Jeles munkája a Borsod című album, melynek felelős szerkesztője 1962-ben, majd a miskolci szőlőgazdálkodásról 1965-ben megjelent köte-

te. Figyelme később az idegenforgalom felé irányult. Megyéje jeles propagálója. Több prospektus, útikalauz írója, szerkesztője. Számunkra legkedvesebb ezek közül a Borsod Tourisznál megjelent, Árpád-kori emlékek Borsodban (1979) című színes füzet. Én magam ebben az időben ismertem meg egy olvasótáboros csereháti túrán.

Töretlen ügyszeretetét mi sem bizonyítja jobban, hogy 1992-ben ott találjuk, ő adja az ötleteket a Torna Településszövetség létrehozói között. Nagy álma, hogy az évtizedeken át gyűjtött sokrétű, értékes anyaga Hidvégdárdóban, a Gedeon kúriában, Torna Múzeumként együtt maradjon, nem valósult meg. A gyűjtemény sajnos — a szükség miatt — sokfelé szóródott. A mára megszépült kúria más célokat szolgál.

Az egyre keserűbb, morcos, soha sem „könnyű” ember egyszer csak eltűnt. Kerestük, akik hiányoltuk, szerettük őt, de nem hallatott magáról. 1999-2000 telén az új Millenniumi Bódva-völgyi képeskönyvön dolgoztunk. Jó lett volna vele konzultálni, majd megmutatni. Mint nem régen kiderült, már nem is volt az élők sorában, de mi mégis úgy vettük, velünk van. Biztos ott is volt! Az ő feltétlen szülőföldszeretete vezette a mi gondolatainkat, kezűnket.

1999 februárjában halkan, csendesen elment. Elment a kedves „vén szivar” és ahogy akarta: hamvai a hidvégdárdói temetői nagykereszt körül, immáron elválaszthatatlanul egygyé váltak szeretett szülőföldjével.

Feldolgozásra váró munkásságát bizonyára összegyűjti, „felszínre” hozza egy újabb „eszement” Bódva-völgyi jóember.

Emléke addig is legyen áldott!

Edelény, 2002. március 2.

Laki-Lukács László